

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Frid. Adolphi Lampe S. S. Theol. Doct. Ej. Et Hist. Eccl.
Professoris Ordinarii, Delineatio Theologiae Activae**

Lampe, Friedrich Adolph

Herbornæ Nassaviorvm, 1728

Caput IV. De homine spectato in statu gratiae.

urn:nbn:de:hbz:466:1-28501

XXXII. *Quin & directe*. prout occasio se fitit, hominem *irregentium* hac doctrina imbuere juvat.

(1) Deus exigendi obedientiam etiam ab illis, qui in peccatis mortui sunt, jus habet, quia vigor Fœderis operum per amissionem imaginis divinæ non destruitur, & quia homo corruptus in hac vita per longanimitatem Dei novis *beneficiorum* vinculis constringitur.

(2) Conversio *hypocritica* a *sincera* non semper quoad alios distingui potest.

(3) Multo magis obscurum est, an qui adhuc dum in statu peccati degunt, non in futurum convertendi sint.

(4) Quoad illos etiam, qui in peccatis ad finem perseverant, doctrina hæc utilis est, quia ipsos sæpenumero ab atrocioribus peccatis absterret, & ad jus Dei cum horrore agnoscendum adigit.

(5) Quoad illos, qui adhuc sunt convertendi, scientiæ hujus diligens tractatio medium salutare erit ad emendationem eorum promovendam, & ad illos sub initiis gratiæ dirigendos.

CAPVT QVARTVM.

De homine spectato in statu gratiæ.

SUMMARIUM.

I. Status gratiæ indoles vera edocetur §. 1---29.

A. Ex

- A. *Ex consideratione nominis* 1---1.
- B. *Ex rei ipsius descriptione* 4---29.
1. *Premittitur definitio* 4.
 2. *Per partes eadem deducitur* 5---29.
 - a. *Quoad essentialia hujus status* 5---14.
 - α. *Quatenus est habitualis in homine* 5---12. *Ubi*
 - γ. *Habitualis illa qualitas in genere describitur* 5.
 - δ. *Præcipua ejus perfectiones enumerantur* 6---12. *que sunt.*
 - a. *Decentia* 6.
 - b. *Universalitas* 7---11.
 - c. *Insuperabile robur* 12.
 - β. *Quatenus in actionibus elicitis demonstratur* 13.
 - b. *Quoad accidentalia secundum varios gradus & mutationes* 14---29.
 - α. *Hæ ad duplicem statum referuntur* 14.
 - β. *Uterque separatim excutitur* 15---29.
 - γ. *In se* 15---27.
 - a. *Status imperfectionis* 15---22.
 - α. *Ejus qualitas* 15---19.
 - *. *Dividitur in statum infantum & ægrotorum* 15.
 - ** . *Primaria ejus symptomata exhibentur* 16---19.
 - b. *Ejus causæ* 20---22.
 - †. *Physicæ* 20.
 - ††. *Morales* 21. 22.
 - b. *Status perfectionis* 23---27.
 - α. *Ejus qualitas docetur* 23---26.

*. *Per*

*. *Per nominis elucidationem*
23.

** . *Per rei ipsius explicationem*
24--26. *ita ut perfectio Christiana*

„ *In sua amplitudine exponatur* 24. 25.

„ *Debite limitetur* 26.

b. *Ejus causa ostendatur* 27.

„ *Relate ad Ecclesiam* 28. 29. *eiusque*

a. *Tum œconomias* 28.

b. *Tum periodos & vicissitudines* 29.

II. *Relatio status gratiæ ad Theologiam activam ostenditur* 30--32.

A. *Vera sententia proponitur* 30. 31.

1. *Negative* 30.

2. *Positive* 31.

B. *Scopuli vitandi indicantur* 32.

I.

Oppositus statui corrupto est STATUS GRATIÆ, qui nomen a *gratia* sortitur, quoniam *gratiam Dei* pro unico fundamento habet, sive *in se*, sive *comparate* cum aliis statibus consideretur.

II. *In se* est merus status *gratiæ*, quoniam originem & *existentiæ* & *continuationis* in solidum *gratiæ* divinæ debet. *Existentiæ*, siquidem effectus est *gratiosi beneplaciti Patris*, *gratiosi meriti Filii*, & *gratiosæ operationis Spiritus sancti. Continuationis*, quoniam illa a continuato influxu gra-

gra-

gratiæ illuminantis, justificantis, sanctificantis, conservantis secundum Oeconomiam gratiæ penitus dependet.

III. Per fundamentum *oppositus* est hic status *statui corruptionis*, quoniam homo in illo non amplius *justitia*, sed solius *miseriçordiæ* divinæ objectum est. Nec minus *distinctus* est a *statu integritatis & gloriæ*: ab illo, quia id, quo homo *placere* Deo potest, in ipso non reperitur, sed paulatim produçitur; ab hoc, quia tanta huic statui adhæret *imperfectio*, ut regenitus misericordiæ divinæ ad singula momenta indigeat, ne ex eo iterum excidat.

IV. Intelligimus ergo hic præcise illum statum, per quem *pristina reçtitudò imaginis divinæ*, que intercedente lapsu amissa erat, paulatim restituitur, & in quo electus ac redemptus statim ab initio *conversionis*, usque ad exitum ex hoc mundo degit. Eodem vero, quo supra, ordine hic iterum inter *essentiã & circumstantias* ejus distinguendum est.

V. Quoad *essentiã* in homine heic deprehendimus *habitum novum* corruptioni nativæ contrarium per regenerationem productum, quem Scriptura *Spiritu* nominat Joh. 111. 6. Gal. v. 17. &c. & sub emblematis *lucis* Ephes. v. 8. nec non *munditiæ, pulchritudinis, libertatis, sanitatis* pingit. Frequentissimum autem est schema *vite*, Gal. 11, 19. 20. Rom. vi. 4. Joh. v. 24. *Vita* hæc non solum *figurate*, sed etiam *per excellentiam* est intelligenda, quoniam talem statum exprimit, in quo perfectissima vitæ species initialiter possidetur. Unde etiam gaudet qualitatibus
excel-

excellentiſſibus, per quas ſtatui corrupto e diametro eſt oppoſitus.

VI. Status igitur, quem hic definimus, primo eſt *digniſſimus & decenſſimus*, utpote qui veram hominis כבוד *gloriam*, conſtituit, per quem redit *imago Dei*, quæ idoneum reddit ad communionem cum Deo exercendam Col. i. 12. 1. Joh. i. 7. & objectum eſt complacentiæ Domini, gaudii Angelorum, approbationis omnium ſanctorum. Unde *juſtus præſtantior proximo* ſuo declaratur Prov. xii. 26.

VII. Rectitudo hæc porro eſt *uniſverſalis*.

(1) Quoad omnes electos, qui in Chriſto ſunt Jerem. xxxi. 34. Joh. vi. 37. 45.

(2) Omni tempore, quoniam principium vitale Spiritus ſancti indefinenter in regenitis eſt actuoſum Joh. xiv. 16. 17. Jeſ. liv. 10.

(3) Quoad omnes ſingulorum facultates & partes 1. Theſſ. v. 25. Unde habitus hic *novus homo* appellatur Eph. iv. 24. Col. iii. 10.

VIII. Radix ſedesque glorioſæ hujus formæ eſt in mente. Unde dicitur *homo interior* Eph. iii. 16. & *occultus cordis* 1. Petr. ii. 4. Intellectus enim nova *cognitionis luce* radiat Eph. i. 18. 2. Cor. iv. 6. Per illam rectum de Dei perfectionibus & operibus nec non de ſua natura & relationibus conceptum format; in quo juvatur a *phantasia* objecta ſecundum veram indolem ſibi repræſentare & circa *inviſibilia* magis quam *viſibilia* occupari adſueſcente, *memoria* veritates majoris momenti altius ſibi infigente, & *conſcientia*, cujus dictamini reſiſtere deſiit.

IX. Secundum facem, quam *intellectus* præfert, *volun-*

voluntas dirigitur per *ratiocinationem* nexum veritatum cum attentione moraque majori examinantem Prov. II. 4. 5. & *judicium*, quod præjudiciorum catenis exsolutum *spiritualia spiritualiter* *dijudicat* I. Cor. II. 14. 15. Phil. III. 7. Unde nascitur totalis *inversio propensionis*, sic ut non amplius *malum* sed *bonum* velit Rom. VII. 1. 9. 20.

X. Sic ipsa radice omnium actionum, quæ est *voluntas*, funditus immutata, affectibus etiam nova facies induitur. Regina enim eorum voluntas temonem de novo arripit, ad primos eorum impulsus attendit perque illos de novis objectis monita, examini eorum vacat, atque pro eorum natura affectus aut *frenare* aut *incitare* contendit, secundum exemplum Davidis Ps. CXXXI. 2.

XI. Ipsum corpus notabilem mutationem subit, tanquam *domus* a Domino atque incola meliori *cohonefata*, propter quem *Templum Spiritus sancti* I. Cor. VI. 9. nominari meretur. Ex quo enim *membra* ejus *in arma justitiæ* sunt constituta Rom. VI. 13. *sigillum Dei* non solum in fronte, sed etiam in omnibus membris, præcipue in *lingua*, gerit. *Sensuum* quoque ministerio non ad fomitem concupiscentiæ suæ per creaturarum abusum, sed in illum finem uti contendit, ut in characteribus Creatoris, qui rebus invisibilibus sunt impressi, delicietur, & dominium in creaturas legitime exercent. Sic regenti *arbores* sunt, quorum ipsa *folia non marcescunt* Psalm I. 3.

XII. Singulare præterea præclari hujus habitus *reducti robur* est, ita ut non solum reliquiis per-

C

ver-

veræ naturæ, quin Satanæ & toti mundo, sit *inexpugnabilis*, sed etiam in corruptionis residuæ oppugnatione tamdiu persistat, donec plene eam expulit 1. Joh. v. 4. Rom. viii. 37. Phil. iv. 13.

XIII. Cum autem *arbor bona* non possit *malos fructus* ferre Matth. vii. 18. xii. 35. hinc ex mutato in melius mentis habitu oriuntur *actiones bonæ*, eæque non secundum hoc illudve, sed secundum omnia præcepta Dei Luc. i. 6. Similes enim sibi ipsis ab omni parte esse enituntur, qui tanquam *lapides quadrati* ad spirituale Sanctuarium Domini adaptantur.

XIV. Hoc non obstante *imperfectiōne* notabili hic status laborat, propter reliquias *carnis*, quibuscum *Spiritus* perpetuo conflictandum habet. Prout autem illæ aut paulatim subjugantur, aut nova subinde incrementa accipiunt, ipse *status gratiæ* seu vitæ spiritualis tum *gradus* tum *vicissitudines* certas habet Prov. iv. 18. Hinc nascitur discrimen inter *statum imperfectiōnis & perfectiōnis*, Scriptura distinguente inter *imperfectos & perfectos* Eph. iv. 13. Uterque aut *in se*, aut *relate* ad varias Ecclesiæ *œconomias*, considerari potest.

XV. STATUS IMPERFECTIONIS is est, in quo effectus gratiæ salutaris relate ad alios fideles aliorumve temporum experientiam admodum tenues apparent. Obtinet autem hæc imperfectio vel in vitæ spiritualis *initio*, vel in *progressu*. In illo facultates spirituales nondum satis se exercuerunt, in hoc non recte impenduntur. Prior est *status infantie* qualis est puerorum relate ad *adultos* Hebr. v. 12. 13. 1. Joh. ii. 12 -- 14. posterior est *status*

status aegritudinis, aōdeveias, infirmitatis, qualis est agrotorum, sive ex interna mala dispositione, sive ex vulneribus externe inflictis 1. Theff. v. 14. Ezech. xxx v. 4.

XVI. *Symptomata* utriusque status admodum propinqua sunt, atque inter se alternant. Illi enim, qui jam aliquousque in viis Domini videntur progressi esse, ad initia sæpe relabuntur, & denuo *infantibus* similes evadunt. Aliquando uterque status concurrit, quando in ipso limine vitæ spiritualis impingitur. Sed & in varietate sæpe Domini directio ludit, quando *pūeri* multum præcurrunt eos, qui jam diu in gratia vixerunt, ita ut *centum annorum* esse videantur Jes. lxxv. & *ultimi primi* evadant. Notari ergo tantum in genere debent, quæ statum regenti imperfectiorem reddunt.

XVII. Quum agimus de imperfectione spirituali, sedem ejus in *anima* potissimum quærere debemus. Intellectus adeo modica est cognitio, ut *lacte* opus habeant, *non solido cibo* Hebr. v. 12. 1. Cor. II. 1. 2. *Judicium* præjudiciorum nebulis obscuratum multa non solum *erroris*. sed & *amentia ac stultitia* vestigia residua ostendit Gal. III. 1. Psalm lxxxv. 9. Hinc in *voluntate* fidei & amoris multiplex nascitur eclipsis, quapropter regenti *calamo quassato & lino fumiganti* conferri possunt Jes. xlii. 3. *Mat. 12.*

XVIII. Cum interna dispositione eousque infirmata connexa est labe, quæ ipsis *officiis* affricatur.

(1) *Quædam officia*, quamvis impleantur, debita tamen illis deest forma Apoc. I. 11. 2. Certa

quidem ratione id de quibuscunque officiis prædicari potest. Nihilominus alia aliis magis sunt imperfecta, unde *manus remissa & genua labantia* ipsis fidelibus tribuuntur Hebr. XII. 12.

(2) Quædam officia plane intermittuntur. Gal. V. 7.

(3) Quin variis *lapsibus, aberrationibus, vacillationibus* expositi sunt Jes. XI. 30. Ps. XIX. 14. Job. XXXIII. 10. veluti ex specialiori virtutum ac vitiorum recensione patebit. Lapsus hi alii aliis sunt graviores, & eousque aliquando progrediuntur, ut non tantum dubitari possit, an unquam verum gratiæ adfuerit initium, sed etiam nova & extraordinaria gratia ad scintillam residuam resuscitandam requiratur, quæ tanquam nova vivificatio ex sopore morti vicino consideratur Ps. CXXIX. 25. Jes. LVII. 15. Unde etiam tales casus facile in exemplum non sunt trahendi.

XIX. Nihilominus in hac ipsa mortis spiritualis palpabile inter *lapsus* Sanctorum & *peccata dominantia*, irrogenitorum discrimen superest. Turpissima regeniti commaculatio optimo aspectui hypocritæ conversi est præferenda. Spiritus a carne premitur, sed nunquam penitus opprimitur. Residua est *radix rei* Job. XIX. 28. & scintilla, quæ *refocillari* potest Apoc. III. 2. Ipsæ actiones prævæ non ex firmo animi proposito, sed ex *affectuum* abripiente *impetu* oriuntur Rom. VII. 15-17. Eadem conjunctæ sunt cum *conscientiæ molliæ* & ad convictiones novas suscipiendas facilitate, disponente ad seriam resistiscentiam, quæ semper sequitur, Cant. V. 1. 3. 4. XX.

XX. Omnes hæ variationes dependent a liberrimo Dei beneplacito, cui placet in opere gratiæ *gradatim* procedere, multaque libertatis suæ exhibere specimina. Nihilominus consilio ejus & internæ ipsorum regenitorum dispositiones inserviunt. Quare *causas* infirmitatis in *illis ipsis* notare fas est. In quibusdam sunt *physicæ*, in illis nempe, in quibus facultatum naturalium usus secundum dicta Cap. 11. §. 14. laborat, sive illum parciorem a nativitate habeant, sive per immisos *morbos*, *senectutis incommoda* Eccl. XII. 1. aliave ratione perdiderint.

XXI. Plerumque tamen etiam accedunt *causæ morales*, proxime in ipsis regenitis occurrentes, per incitiam, incogitantiam, mediorem ad profectus urgendos idoneorum neglectum, gratiæ acceptæ vilipendium, vigilantia defectum, superbiam spiritualem, quæ talia sunt, ut non solum naturali sua indole animam robore spirituali privent, sed etiam justum Dei judicium provocent.

XXII. Accedunt graviores *temptationes* tam externæ quam internæ, suo loco latius enarrandæ, quarum licet Deus author non sit Jac. 1. 13. nihilominus *sapienter* illas dispensat, ut ad tempus iis succumbant fideles, quoniam hoc pacto suam independentiam, misericordiam erga alios provocat.

XXIII. Oppositus huic infirmitati est *status* ΠΕΡΙΩΤΗΤΑ τελειότης, seu PERFECTIIONIS CHRISTIANÆ, Col. III. 14. Hebr. V. 14. VI. 1. Cum autem illa duplex sit vel *imputata*, qua *in Christo perfecti sunt* credentes Col. II. 10.

vel *inherens* per sanctificationem producta, potestremam hic potissimum innuimus. Quoniam autem sic quoque nomen *τελειος*, *perfectio*, latius patet, hic præcise intelligimus *summum vitam spirituales*, quem fidelibus in hac vita attingere datur, *gradum*. Eph. IV. 13.

XXIV. Quamvis certissimum sit, perfectionem sanctis in hac vita non *absolute*, sed *comparative* secundum modulum suum tribui, eximium tamen statum & perfectioni Ecclesiæ triumphantis proximum per eam designari patet; unde tanquam peculiaris *glorificatio* fidelium consideratur 1. Cor. III. 8. Rom. VIII. 30.

XXV. In illis sane, qui hoc sensu *perfecti* dicuntur.

(1) Emicat profundior virtutum viarumque Dei per variam experientiam acquisita cognitio 1. Cor. II. 6. iudicii spiritualis acumen & maturitas, ferventissimus voluntatis erga Deum amor, ex testimonio bonæ conscientiae prognata fidei *πληροφορία* & fiducia, alacritas & robur ad omnia impedimenta mascule expugnanda, affectuum sedata tranquillitas, exemplaris totius externæ conversationis sanctimonia.

(2) Nec desunt sæpe *fructus* perfectiores in oculos occurrentes, quo referenda præcipue singularis in aliis Christo lucrandis atque charisma suum ad communem Ecclesiæ ædificationem impendendam zelus, nec non *facta heroica* in magnis afflictionibus & tentationibus, quorum catalogus occurrit Hebr. X. Confer præcipue vs. 33-38. Specialiora ab aliis adduntur, sed quæ
minus

minus digna sunt, quam ut in hunc censum referantur.

XXVI. *Limites* certos ei ponere non licet. Generatim duos figit verbum Dei, unum per *promissiones*, alterum per *testimonia* aliis sanctis, quos inter *Paulus* eminet, data. Verum non expressiones tantum latius strictiusque sumi possunt, sed etiam neque promissiones passim sunt universales, neque modulus major, quo Deus quosdam donavit, temere omnibus est applicandus. Id liquet, neque omnes credentes ad hunc statum eniti, neque qui illum obtinuerunt, omnibus vicissitudinibus ereptos esse.

XXVII. Vera atque unica tantorum profectuum causa est eadem *gratia Dei*, a qua origo operis boni fuit Phil. 1. 6. Hebr. x. 1. 2. Licet enim ordinario per mediorum usum eousque fideles annitantur, media tamen illa neque per se quicquam valent, neque semper adhibentur. Sed illi, quos Deus ad perfectionis excellentiorem gradum vocat, *extraordinarius* Spiritus sancti *charismatibus* eum in finem imbuuntur. In Deo autem potissima ratio est merum ejus *beneplacitum*. Nihilominus suas quoque hic partes habet & *sapientia*, qua Deus exempla omnifufficiencie suæ ad aliorum incitamentum extare, & *veracitas*, qua fidelitatem suorum initialiter jam in hac terra gratiose remunerare vult.

XXVIII. Diversitas & variatio horum statuum a *vicissitudinibus Ecclesie* non parum dependet. Ecclesia in genere Gal. iv. 1. sq. adsimilatur homini paulatim *crescenti*. Sub promissione similis fuit *infanti*, sub lege *puero* per *pædagogos* coë-

cendo,

cendo, sub Evangelio *juveni*, qui ipse paulatim ad plenam *maturitatem* ultimis temporibus sistendam promoveretur. Unde liquet majorem interioris hominis splendorem temporibus novi Testamenti, quam præcedentibus competere 1. Cor. 1. 4-7. 2. Cor. 111. 18. 1. Theff. 1. 3.

XXIX. Habet tamen & Ecclesia N. T. *Luna* instar sua incrementa & decrementa. Apostolicæ Ecclesiæ *perfectio* singularis laudatur Ps. l. 2. Cant. 1. 15. Act. 11. 42-47. 1v. 31. 32. 1. Cor. 1. 5. 6. 7. &c. Verum illa lapsu temporis non parum obscurata est, ita tamen, ut in maximis tentationibus saltem per quorundam confessorum excellentem gratiæ modulum ex ipsis quasi tenebris emicuerit Cant. 1v. 1. 7. - v. 3. 9. Apoc. xiv. 5. Constantissima autem & latissime patens Ecclesiæ pulchritudo futuris seculis est reservata Apoc. xxi. 2. 11. 18-23. Discrimina hæc ad promissiones & propheticas descriptiones *status perfectioris* Ecclesiæ rite intelligendas insignem usum habent.

XXX. Ad hunc gratiæ statum formandum promovendumque Theologia *activa* proxime est accommodata. Certum quidem est, quod omnis actuositas hominis regeniti pendeat a gratia Dei, qui *esse velle esse perficere* operatur Phil. 11. 13. Unde quicquid agit homo regenitus, est *opus Dei in ipso* ac per ipsum agentis Joh. 111. 2. & sigillatim Christi Gal. 11. 20. Joh. xv. 4. 5. ac Spiritus sancti 2. Cor. 111. 5. Gal. v. 25. Quare omnis quoque gloria rectæ operationis ad Deum in solidum redit Apoc. 1v. 10. 11.

XXXI. Quamvis autem hoc pacto creatura no-

va *caussa secunda* ac *dependens* sit, nihilominus *vera actionum suarum causa* est. Hinc Scriptura τὸ ποιῶν / ποιῶν, πράττειν, ἐργάζεσθαι, *facere, operari, facere voluntatem Dei, facere veritatem* &c. ei sæpenumero tribuit Ephes. vi. 6. Joh. iii. 21. xiiii. 17. Phil. ii. 13. Hinc opera, quæ interdum Deo tribuit, aliis in locis ipsis regenitis adscribit v. gr. *purificationem animarum* 1. Joh. ii. 3. 1. Petri. i. 22. Adde rationes:

(1) Quod simili modo Deus concurrat in operibus physicis:

(2) Quod gratia facultates naturales hominis non destruat, sed perficiat:

(3) Quod hoc proprium opus sit Spiritus sancti, ut fideles ad bonum *actuosos* reddat Ezech. xxxvi. 27. Zach. x. 12.

(4) Quod absque hoc nulla competeret novo homini *libertas*:

(5) Multo minus *vita*, cujus essentiam absolvit actuositas interna principio suo conveniens Gal. v. 25.

(6) Quod nisi hoc admittatur, omnia *proposita* ac *vota* essent irrita, quæ fideles pie fundunt Cant. i. 4. Jos. xxiv. 15.

(7) Quin omnia denique *præcepta*, quæ utramque Scripturæ paginam conficiunt, si res aliter se haberet, in vanum essent.

XXXII. Ex his duabus veritatibus inter se collatis liquet, quomodo prima Doctrinæ Activæ fundamenta evertantur tam ab illis, qui aut *Liberum Arbitrium* in locum *Gratiæ* substituunt, aut *Gratiam* cum *Pasionistis* in meram operationem *moralem* convertunt; quam ab illis, qui cum

Quietistis, aliisque Pseudomysticis summum perfectionis gradum in meram *contemplationem* convertunt, ad quam eVectus nihil amplius agit, sed agentem potius Deum *patiatur*.

CAPVT QVINTVM.

De norma suprema actionum hominis regeniti, Lege Dei.

SUMMARIUM.

Post nexum ostensum §. 1. agitur

I. De Lege Dei in genere 2. 3.

A. Nomina ejus recensentur 2.

B. Definitio datur 3.

II. In specie tractatur 4 --- 35.

A. De Authore Legis 4 --- 8. qui est

1. Solus Deus 4 --- 7. Id probatur

a. Ex Scriptura 4.

b. Ex rationibus 5 --- 7. que gloriam hanc

a. Creaturis eripiunt 5.

β. Deo dant 6. 7.

N. In Regno naturæ 6.

∩. In Regno gratiæ 7.

2. Oeconomice Filius Dei 8.

B. De Lege ipsa 9 --- 35. que duplex est

1. Lex naturalis 9 --- 12. Illa

a. Definitur 10.

b. Autoritas ejus asserit 11. 12.

a. Pra-